

Food industry in the Romanian economic system

Industria alimentară în sistemul economic românesc

Professor Ion VASILESCU, Ph.D.

The Bucharest Academy of Economic Studies, Romania

e-mail: ion_vasilescu@yahoo.com

Lucian BUNGHEZ, Ph.D.

ROINVEST Covasna, Romania

e-mail: roinvest@roinvestgroup.ro

Abstract

The global economic instability, at international level, but mainly the Romanian economic crisis, has also affected food industry in an alarming way. In this context, the paper approaches several aspects regarding the possibilities food industry can provide in the field of new jobs creation, the demographic policy, the policy of balance of the relationship between generations, the social policies etc. To this effect, a series of possibilities to recover and increase the economic efficiency are suggested, as follows: supporting the reorganization and restructuring of the Romanian companies in the field, promoting the partnership with managers from countries economically developed, promoting an agro-food industry based on knowledge, drafting some strategic objectives of development both under circumstantial and normal conditions etc.

Keywords: *agro-food economy, economic system, economic instability, economic crisis, economic recovery, efficiency, competitiveness*

Rezumat

Instabilitatea economică globală, la nivel internațional, dar în mod special criza economică românească, a afectat în mod alarmant și industria alimentară. În acest context, în materialul prezentat, se abordează câteva aspecte referitoare la posibilitățile pe care le poate oferi industria alimentară în domeniul politicii creării de noi locuri de muncă, politicii demografice, politicii echilibrului raportului dintre generații, politicilor sociale etc. În acest sens se propun o serie de posibilități de redresare și creștere a eficienței economice în industria alimentară, cum ar fi: sprijinirea reorganizării și restructurării firmelor românești din domeniu, promovarea parteneriatului cu manageri din țări dezvoltate din punct de vedere economic, promovarea unei economii agroalimentare

bazată pe cunoaștere, stabilirea unor obiective strategice de dezvoltare în condiții conjuncturale dar și de normalitate etc.

Cuvinte-cheie: *economia agroalimentară, sistem economic, instabilitate economică, criză economică, relansare economică, eficiență, competitivitate*

JEL Classification: L66, E22, D50

Cercetarea teoretică și practică, derulată pe mai mulți ani, referitoare la promovarea progresului tehnic în industria alimentară a dus la o serie de concluzii. În general, judecățile rezultate (Bunghez, 2008) din cercetare sunt:

- La nivel macroeconomic conceptul de promovare a progresului tehnic trebuie să reflecte legătura economic-mediu-dezvoltare tehnologică și socială iar la nivel microeconomic să redea conceptul de eco-management;
- Economia mondială, ca proces istoric îndelungat, a dus la creșterea interdependențelor economice internaționale, inclusiv și domeniul industriei alimentare. Acestea se diversifică și amplifică continuu ca urmare a evoluției relațiilor financiar-valutare și a prețurilor internaționale, adâncirea diviziunii internaționale a muncii, diversificarea centrelor de putere pe plan politic și economic internațional, modificarea structurii lumii din punct de vedere al nivelului de dezvoltare economică, creșterea interdependenței Nord-Sud, dintre țările bogate și sărace ca urmare a nevoii de alimente, protecției mediului înconjurător etc.;
- Schimbări fundamentale în economia mondială ca urmare a faptului că economia produselor primare s-a separat de economia produselor industriale, mișcările de capital au început să înlocuiască mișcările de produse;
- Activitățile de modernizare, dezvoltare și reutilare ale societăților comerciale reprezintă acțiuni complexe, care vizează toate nivelurile activității economice, ansamblul economiei naționale ramurile propriu zise, unitățile economice, locurile de muncă.
- Activitățile de modernizare, și implicit de promovare a progresului tehnic, trebuie să se refere, în serie la: structurile economiei naționale, dezvoltarea pe baza unor principii moderne a ramurilor economice, realizarea unor transformări referitoare la protecția mediului înconjurător, speranța și efortul de reducere a decalajelor dintre țări, dar și a unor zone geografice din aceeași țară.
- Abordarea completă și complexă a promovării progresului tehnic în societățile comerciale deoarece, indiferent de nivelul la care acestea se realizează, trebuie să cuprindă cu prioritate: modernizarea forței de muncă prin îmbunătățirea structurală a acestora și ridicarea nivelului de calificare, modernizarea produselor finite prin introducerea în fabricație de noi produse, de calitate mai bună și competitive, modernizarea utilajelor care să asigure creșterea productivității muncii dar și asigurarea unei dezvoltări durabile.
- Diversificarea și creșterea gradului de cuprindere pentru indicatorii de eficiență economică folosiți în evaluarea eficienței proiectelor de investiții. Sunt indicatori care nu țin cont de durata de funcționare a viitorului obiectiv economic, de structura producției, la nivelul cererii etc. În lucrare s-au făcut propuneri în acest sens.
- Abordarea progresului tehnic în toată complexitatea sa, respectiv: multilateralitate (formele diverse prin care poate fi promovat prin intermediul capitalului fix (utilaje), capitalul circulant (materii prime), resursele umane etc.; gradul de accelerare (dat de intervalul de timp scurs de la descoperirea științifică până la aplicarea practică);

promovarea legii economiei de timp; nivelul tot mai ridicat al cheltuielilor ocazionate de promovarea progresului tehnic; creșterea gradului de instituționalizare a progresului tehnic; creșterea gradului de mondializare a progresului tehnic (apare o tot mai mare interdependență între țările furnizoare și cele consumatoare de progres tehnic).

- Creșterea rolului și importanței calității în raportul cerere-ofertă. În această ramură, alimentară, mai mult ca oriunde apare delimitarea între locul unde se „crează calitatea, adică în procesul de producție și locul unde se manifestă, în procesul de consum”. De aceea calitatea produselor implică un sistem de indicatori foarte complex referitor la compoziție și structura produsului, fiabilitatea produsului respectiv însușirile de mentenabilitate și conservabilitate; indicatori tehnologici; indicatori estetici (care dau indicații de expresivitate informațională și de integritate compozițională); indicatori economici (cu referire la cheltuielile de fabricare și desfacere a produselor).

- Schimbări structurale majore în asigurarea materiilor prime pentru industria alimentară prin îmbunătățiri genetice, creșterea fluxurilor de investiții, a transferului tehnologic transfrontaliere, creșterea piețelor și a regiunilor producătoare etc.

- Creșterea fluidității operațiunilor, respectiv standardizarea fluxurilor informaționale, care va duce la respectarea normelor de sănătate și securitate alimentară, reglementarea controlului calitativ, reducerea asimetriei informaționale între unitățile economice etc.

- Promovarea de biotehnologii prin acțiunile de modernizare a societăților comerciale care vor asigura conceperea și dezvoltarea de noi medicamente, crearea unor noi tehnologii pentru producția de alimente în condiții de siguranță și securitate alimentară, introducerea de sisteme bioinformatic pentru monitorizarea activităților celulare, a proceselor informaționale la nivel biologic și cognitiv.

- Necesitatea formării unei „culturi de întreprindere” care presupune: a cunoaște preferințele și exigențele clientului; a respecta principiile eticii în afaceri, atât pe orizontală cât și pe verticală; creșterea gradului de autonomie și spirit antreprenorial; creșterea gradului de conștientizare a salariaților referitor la importanța produselor realizate, necesitatea păstrării clienților, necesitatea eficientizării societății comerciale; stimularea unui climat de muncă caracterizat prin devotament pentru valorile reale de organizație; structuri administrative reduse, flexibile și cu obiective clare.

- Promovarea în gradul unităților economice a programelor de perfecționate, de cunoaștere la ceea ce este nou, modern și eficient în domeniu.

În cazul firmelor din industria alimentară competitivitate și excelență se obțin numai pe baza promovării progresului tehnic, progres bazat pe tehnologie și inovare. În acest context, pentru viitor, se impune:

- Formarea unei elite manageriale capabilă să asigure un grad înalt de specializare și cooperare, pe orizontală și verticală, cu întreprinderile de profil din țară, dar în special cu cele din străinătate, prin intermediul cărora se pot promova cele mai performante metode în domeniul managerial, dar și în cel de producție.

- Valorificarea și dezvoltarea complexă a resurselor interne de competență, asigurându-se în acest fel promovarea firmelor românești pe piața externă, prin investitori străini.

- Sprijinirea reorganizării și restructurării firmelor românești din domeniul industriei alimentare prin activitate de consultanță, reprojectări ale structurilor organizatorice, organizarea de centre de profit și elaborarea de strategii pertinente, în corelație cu strategiile de dezvoltare durabilă elaborate la nivel național sau la nivel de ramură.

- Promovarea parteneriatului cu manageri din țările dezvoltate din punct de vedere economic, în scopul creșterii gradului de cooperare pentru asigurarea îmbunătățirii competitivității firmelor românești, în special pe piața internă, dar și cea internațională.
- Derularea unor activități de training și consultanță bazat pe necesități, experiență națională, tradiții, resurse naturale interne, nivel de calificare etc.
- Promovarea unei culturi organizaționale moderne, unde obiectivul să fie satisfacerea nevoilor clienților, a cerințelor și așteptărilor acestuia, în condiții de eficiență și competitivitate.
- Promovarea unei economii agroalimentare bazată pe cunoaștere unde să se asigure creșterea eficienței economice în principal pe seama valorificării cunoștințelor resursei umane. Practica a arătat că țările care investesc mai mult în cunoaștere tind să investească mai puțin în bunuri materiale. În acest sens se impun schimbări structurale și comportamentale la nivel micro și macroeconomic, promovarea într-o mai mare măsură a conceptelor de inovare tehnologică, difuzarea tehnologică, inventivitate tehnică, managerială și organizatorică etc.
- Promovarea conceptului de „avantaj concurențial” în practica economică din industria alimentară. Prin acesta strategia unei firme se fundamentează pe o analiză pertinentă a mulțimii potențialilor concurenți. Aceștia se pot constitui în informații privilegiate, dar, în aceeași măsură și în amenințări. Pentru obținerea unor rezultate bune „inteligenta economică” propune patru tipuri de supravegheri: tehnologică, concurențială, comercială și de mediu.
- Asigurarea în relațiile economice din domeniul industriei alimentare a unui cod deontologic unic, în scopul respectării politicii și obiectivelor firmei, respectarea legilor și a normelor igienico-sanitare în domeniu, menținerea unui nivel ridicat de profesionalism și evitarea practicilor neetice, creșterea prestigiului și asigurarea recunoașterii profesionale, respectarea cererilor de confidențialitate etc.
- În cadrul procesului de promovare a progresului tehnic, se impune promovarea următoarelor funcții: funcția de supraveghere tehnologică și concurențială; funcția de supraveghere strategică și previzională, de supraveghere a resurselor umane, de supraveghere a politicii de investiții în tehnologii noi, de supraveghere geopolitică a riscurilor de țară și a structurilor de autoritate transnaționale, de supraveghere politică, socială, micro și macroeconomică.
- Managementul promovării progresului tehnic trebuie orientat către: identificarea valorii așteptată de către client, analiza procesului de producție pe etape tehnologice și de muncă pentru identificarea competențelor necesare realizării producției în cantitatea, calitatea și structura cerută de client.

Bibliografie

- Blanchet, J., and Lefebvre, D. (1995). *PAC, GATT, OMC*. Le grand Chambardement, Paris, Edition France Agricole
- Bold, I și colab. (1994). *Strategia dezvoltării agriculturii românești în perioada 1996-2000-2010*, București
- Bunghez, L. (2008). *Teză de doctorat*, A.S.E. București
- Ciutacu, C. (2001). *Reformă și metareformă*, Editura Expert
- Vasilescu, I., Romănu, I., and Cicea, C. (2000). *Investiții*. București, Editura Economică